

БЪЛГАРСКАТА

ИКОНОМИКА

МЕСЕЧЕН ОБЗОР

Използвани са данни към 16 януари 2023 г.

Краткосрочна бизнес статистика

През ноември растежът на повечето краткосрочни индикатори се забави. Промисленото производство нарасна с 4.7%, движено от производството на метални изделия, напитки, части за автомобили, докато при производство на енергийни и хранителни продукти бе отчетен спад. Растежът на оборота в промишлеността се забави до 25%, като по-отчетливо забавяне имаше при оборота на външния пазар и конкретно при производството на основни метали. Индексът на строителната продукция се повиши с 1.6%, движен от гражданското/инженерното строителство. При оборота в търговията на дребно бе отчетен растеж от 4.7%, което представлява ускорение спрямо октомври, и се дължеше на търговията с нехранителни продукти.

През декември 2022 г. бизнес климатът и показателят за доверието на потребителите се повишиха. При индикаторът за бизнес климата нарастването бе с 2 пункта и той достигна най-високата си стойност за 2022 г. Подобриха се оценките за бъдещето бизнес

състояние на предприятията в промишлеността и търговията на дребно. В същото време очакванията за търсенето на услуги бяха по-песимистични. Оценките на потребителите за финансовото им състояние се подобриха.

Пазар на труда

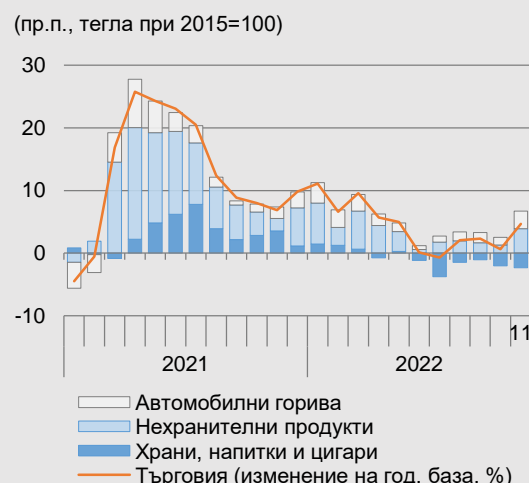
Броят на регистрираните безработни към края на 2022 г. достигна 153 944 души, което бе с 2.1% по-малко спрямо техния брой в края на предходната година. През последните три месеца на годината се прояви характерната сезонна динамика на показателя, наблюдавана през годините преди 2020 г. (пандемията от COVID-19). Трябва да се отбележи, че през декември се наблюдава много ниско ниво на обявените през месеца свободни работни места (извън програмите за заетост). В края на календарната година обявяваните нови СРМ традиционно са малко и все още е твърде рано да се прецени, дали това е инцидентно явление или начало на тенденция, която да е изпреварващ сигнал за намаляло търсене на труд на първичния трудов пазар.

Инфлация

През декември 2022 г. месечната инфлация според ХИПЦ бе 0.8%. Цените на услугите се повишиха средно с 2.1% и имаха най-голям принос (0.58 пр.п.) за нарастване на общия индекс спрямо предходния месец. Поскъпването в групата се дължеше основно на сезонното повишение преди празниците в цените на пакетни почивки и настаняване с 10.1%, както и билетите за международни полети средно с 45.2%. При нехранителните стоки поскъпване имаше при тези с недълготраен характер с 2.2%, с принос най-вече от по-високите цени на фармацевтичните продукти. Храните и безалкохолните напитки поскъпнаха с по-бавен темп в сравнение с предходните месеци – средно с 0.8% спрямо ноември, като повишението в цените на основни хранителни продукти продължава. Поевтиняване през месеца бе отчетено при енергийните стоки, формирано най-вече от по-ниските цени на транспортните горива през месеца с 5.8%, докато природният газ за домакинствата поскъпна с 14.9% във връзка с утвърдената от КЕВР по-висока цена за декември 2022 г.

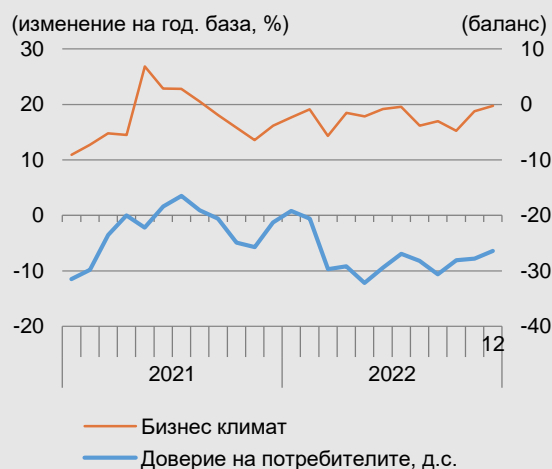
Средногодишната инфлация за 2022 г. според ХИПЦ възлезе на 13.0%. Годишният темп на инфлация към края на годината бе 14.3%, като остана без промяна от предходния месец. Цените на хранителните продукти и безалкохолните напитки регистрираха най-високо нарастване (26.0% на годишна база) и съответно най-висок принос (5.92 пр.п.) спрямо декември 2021 г. Инфлацията при енергийните стоки бе водеща в началото на годината, но поради базов ефект и низходящата динамика при цените на съответните суровини се забави съществено през второто полугодие до 12.7% в края на 2022 г. Базисната инфлация (от общия индекс са изключени енергийните стоки и непреработените храни) продължи да нараства до 13.9% на годишна база. Това се дължеше на вторичните ефекти от поскъпването при енергията и храните, нарастването на разходите за труд и същественото повишение в цените на стоките от внос. Ускорение в поскъпването имаше както при услугите, така и при неенергийните нехранителни стоки, съответно до 12.1% и 10.2%.

Граф. 1 Приноси към търговията на дребно

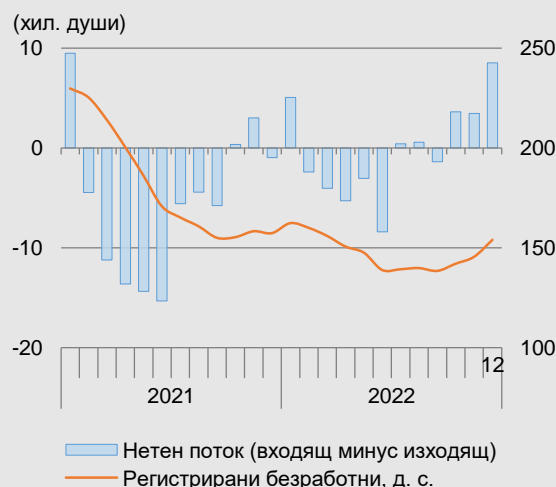
Източник: НСИ

Граф. 2 Бизнес климат и доверие на потребителите

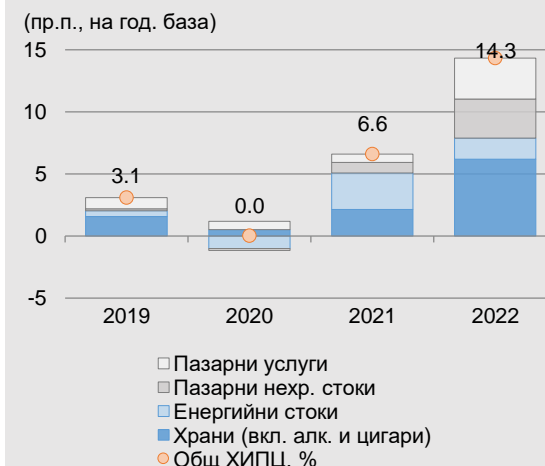
Източник: НСИ

Граф. 3 Нетен поток и брой безработни

Източник: АЗ

Граф. 4 Приноси по основни компоненти на ХИПЦ към инфлацията в края на годината

Източник: НСИ, собствени изчисления

Външен сектор

През октомври 2022 г., дефицитът по текущата сметка се увеличи до 177.1 млн. евро от 24.3 млн. евро през октомври 2021 г. Влошаването се дължеше на разширяването на търговския дефицит от 257.9 млн. евро до текущото ниво от 571.6 млн. евро. Растежът на износа на стоки (с 36%) се дължеше основно на износа към страни членки на ЕС, докато изпреварващият ръст на вноса (с 42.5%) бе подкрепен най-вече от трети страни. Балансът при услугите остана почти непроменен спрямо предходната година, като износа нарасна с 8.4%, а вноса – с 15.1%. За периода януари-октомври 2022 г., излишъкът по текущата сметка бе равен на този за същия период на предходната година в размер на 0.7% от БВП.

Брутният външен дълг нарасна с 6.8% през октомври 2022 г. и възлезе на 53.2% от прогнозния БВП. Дългът на всички институционални сектори намаля като дял от БВП, с изключение на Банковия сектор. Дългосрочният външен дълг по оригинален матуриретен се увеличи с 0.9%, докато краткосрочният дълг намаля с 35.8%. Към края на септември резервните активи превишиха размера на брутните външни активи с 28.9% от БВП.

Финансов сектор

Кредитът за частния сектор ускори нарастването си през ноември, след като се забавяше в предходните два месеца, и отчете годишен растеж от 13.5% при 13.1% в края на октомври.

По-високият темп на частния кредит се дължеше на по-бързото нарастване както на кредитите за нефинансови предприятия, така и на тези за домакинствата. Фирмените кредити се увеличиха с 11.1% на годишна база (10.4% в края на предходния месец). Положителен принос за това имаха всички основни матуриретенни сегменти, като най-голям принос през ноември имаха дългосрочните кредити. Кредитите за домакинства също имаха по-висок темп на растеж от 15.5% спрямо 15.3% месец по-рано. От гледна точка на ръста на годишна база, потребителските кредити се ускориха от 13.8% през октомври до 14.1%, докато жилищните кредити почти запазиха темпа си от 18%. Въпреки това, жилищните кредити имаха по-голям принос за месечното увеличение на кредитите за домакинства.

Годишният растеж на цените на жилищата се ускори до 15.6% през третото тримесечие на 2022 г., като основен принос за това имаше поскъпването при съществуващите жилищни имоти. Темпът на растеж на разходите за строителство на нови жилищни сгради продължи да се ускорява до 67.8% на годишна база за същия период, основно движено от разходите за строителни материали. Сред шестте най-големи града, единствено повишението на цените в София бе над средното за страната (18.6% на годишна база). На национално ниво, броят на сделките с жилища отчете спад от 3.2% през третото тримесечие спрямо второто, като годишният им растеж се забави до 7.1%,

при 26.8% през предходния период. Показателят за продажбите на жилища според стойността също отчете значително забавяне до 17.9% на годишна база през третото тримесечие, от 38.0% през второто тримесечие. Сигнали за охлаждане на пазара имаше и от страна на данните на Агенция по вписванията. След същественото забавяне през първото полугодие, броят на сделките и вписаните ипотeki отчетоха отрицателно изменение на годишна база през третото и четвъртото тримесечие, като общо за годината също отчетоха спад, съответно от 2.1% и 1.1%.

Среднопретеглените лихвени проценти по кредитите се повишиха във всички институционални сегменти. В най-голяма степен нарасна средната цена на потребителските кредити (с 41 б.т. спрямо октомври). Средните проценти по корпоративните и жилищните кредити се увеличиха съответно с 20 и 7 б.т. Среднопретегленият лихвен процент по срочни депозити също отчете повишение през ноември с 20 б.т.

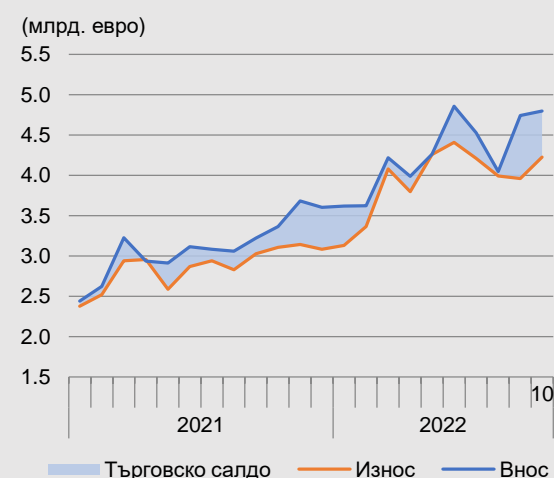
Фискален сектор

Към ноември 2022 г. балансът по Консолидираната фискална програма бе отрицателен в размер на 0.2% от прогнозния БВП. Нарастването на приходите и помощите (18.2%) бе изпреварено от растежа на общите разходи (20.6%). Повишението на приходите се дължеше най-вече на данъчните приходи и в по-малка степен – на неданъчните. Сред данъчните приходи, основен принос имаха косвените данъци, с нарастване от 13% на годишна

база. Водещи бяха приходите от ДДС, които се увеличиха с 60.2% от сделки от внос, при спад от 4.2% на приходите от ДДС от сделки в страната. Постъпленията от преки данъци се повишиха с 20.3%, от които от корпоративни данъци – с 35%. При приходите от социално- и здравноосигурителни вноски също бе отчетено нарастване, от 12.3%, в резултат от покачването на заплатите и на максималния осигурителен доход. През ноември, в съответствие с програмата за компенсиране на небитови клиенти на електроенергия, продължи прехвърлянето на целеви вноски от държавните енергийни компании в бюджета. Програмата е в изпълнение от юли и за петмесечния период от фирмите към Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ са прехвърлени около 3 млрд. лв., след което средствата са използват за покриване на разходи за потребена електроенергия. Съответно, водещ принос за нарастването на общите фискални разходи и през ноември имаха изплатените субсидии. Социалните разходи (с повишение от 13%), следвани от плащания за издръжка (26.4%) и персонал (10%) и капиталовите разходи (31.2%) също подкрепиха увеличението.

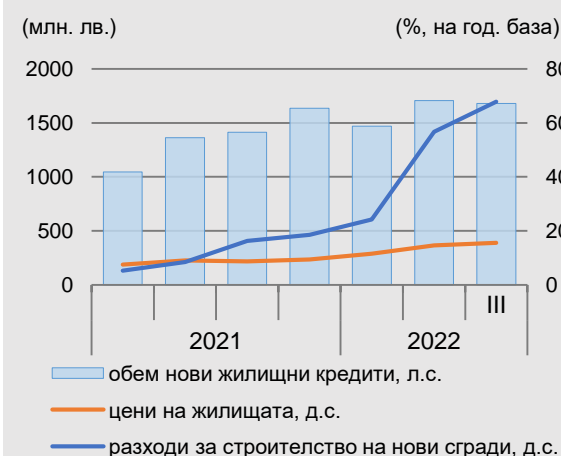
Размерът на държавния дълг към края на ноември бе 22.8% от прогнозния БВП, практически без промяна в сравнение с предходния месец. Това съотношение бе по-ниско спрямо година по-рано, въпреки по-високото ниво на дълга, като отразява по-бързото нарастване на номиналния БВП.

Граф. 5 Износ, внос на стоки и търговско салдо

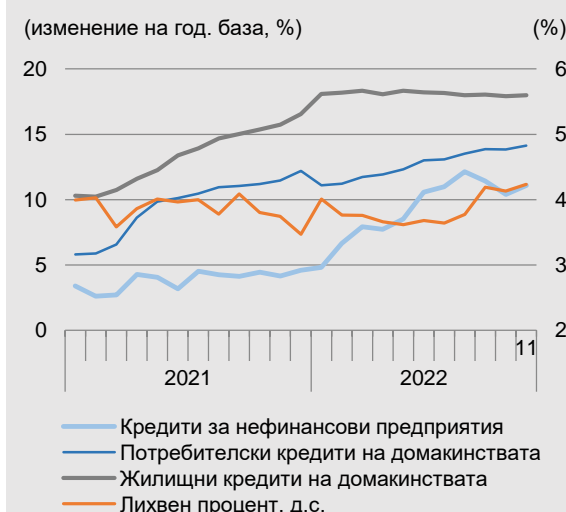
Източник: БНБ

Граф. 6 Индекс на цените на жилищата, разходи в строителството и обем на жилищните кредити

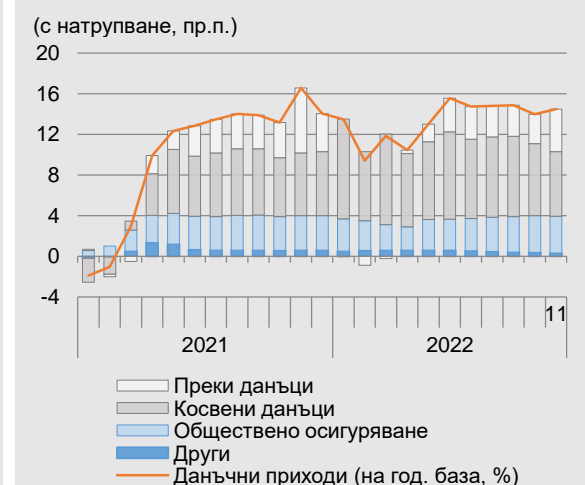
Източник: БНБ, Евростат

Граф. 7 Кредит към частния сектор

Източник: БНБ, МФ

Граф. 8 Приноси за растежа на данъчните приходи по КФП

Източник: МФ

Основни икономически показатели

Файл с подробни данни в .xlsx формат може да свалите [тук](#).

ОСНОВНИ ИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ	мерна единица *	ГОДИШНИ ДАННИ			ТРИМЕСЕЧНИ ДАННИ					МЕСЕЧНИ ДАННИ												
		2020	2021	2022	IV'21	I'22	II'22	III'22	IV'22	12'21	01'22	02'22	03'22	04'22	05'22	06'22	07'22	08'22	09'22	10'22	11'22	12'22
—БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ¹																						
БВП	растеж, %	-4.0	7.6		10.2	4.4	3.9	2.9														
Потребление	растеж, %	1.4	6.7		7.3	5.8	4.5	4.0														
Бруто образование в основен капитал	растеж, %	0.6	-8.3		-13.0	-7.4	-11.0	-3.3														
Износ	растеж, %	-10.4	11.0		9.4	4.8	8.9	9.7														
Внос	растеж, %	-4.3	10.9		3.9	12.3	12.3	9.2														
Селско стопанство	растеж, %	-3.3	28.8		30.2	2.7	1.1	-2.4														
Индустрия без строителство	растеж, %	-9.5	5.4		16.0	17.4	19.8	18.2														
Строителство	растеж, %	-1.0	-17.1		-28.8	-4.2	-12.1	-17.7														
Услуги	растеж, %	-2.6	9.3		13.1	0.1	0.9	0.8														
Корективи	растеж, %	-3.7	5.3		-3.4	8.8	1.7	1.3														
—КРАТКОСРОЧНА БИЗНЕС СТАТИСТИКА²																						
Промислено производство	растеж, %	-5.9	8.9		12.0	17.4	18.3	15.0		13.4	17.3	14.8	19.7	13.6	23.9	17.7	16.1	18.4	10.6	5.4	4.7	
Оборот в промишлеността	растеж, %	-7.3	31.4		51.1	62.3	69.3	79.8		60.2	59.5	57.1	69.0	49.2	82.9	77.1	69.8	91.9	78.0	31.2	25.0	
Оборот в промишлеността на вътрешния пазар	растеж, %	-6.1	37.5		69.6	79.0	81.5	95.0		79.0	72.1	72.2	91.0	64.7	93.8	87.2	80.7	112.0	92.1	23.7	23.2	
Оборот в промишлеността за износ	растеж, %	-8.9	23.2		25.0	40.2	53.8	56.2		30.9	40.7	37.9	41.8	29.3	69.6	63.7	53.9	59.7	55.1	44.8	28.2	
Оборот в търговията на дребно	растеж, %	2.2	12.2		8.3	9.1	3.5	1.2		9.9	11.1	6.6	9.6	5.7	5.0	0.1	-0.7	2.1	2.3	0.6	4.7	
Строителна продукция	растеж, %	-5.4	2.6		1.6	3.1	0.7	-0.7		4.2	3.5	3.7	2.4	-7.7	11.8	-0.1	-3.7	2.9	-1.4	1.8	1.6	
Общ бизнес климат	баланс	9.0	17.5	17.8	15.2	17.0	18.5	17.6	17.9	16.2	17.7	19.1	14.3	18.5	17.8	19.2	19.6	16.2	17.0	15.3	18.8	19.8
Промисленост	баланс	11.9	19.1	19.0	15.5	18.1	18.9	19.8	19.1	16.1	18.7	21.4	14.3	18.9	18.1	19.8	21.9	18.5	19.0	17.7	18.5	21.0
Търговия на дребно	баланс	18.2	27.1	26.1	24.4	25.0	29.7	25.2	24.7	24.9	26.7	28.0	20.2	30.8	28.6	29.6	30.3	21.3	23.9	18.7	27.4	28.1
Строителство	баланс	15.0	19.9	14.2	17.0	18.6	14.2	11.0	13.1	17.8	19.0	18.4	18.5	15.9	12.3	14.4	11.5	11.3	10.2	11.6	13.8	13.9
Услуги	баланс	-12.1	2.2	10.5	3.5	5.3	10.7	12.1	13.7	5.9	5.3	6.4	4.3	7.8	12.1	12.4	12.2	11.2	12.8	10.5	15.8	14.7
Доверие на потребителите	баланс	-28.8	-22.8	-27.4	-24.0	-23.2	-30.3	-28.6	-27.4	-21.3	-19.2	-20.6	-29.7	-29.2	-32.2	-29.4	-26.9	-28.2	-30.6	-28.1	-27.8	-26.4
—ПАЗАР НА ТРУДА																						
Коефициент на икономическа активност (15+)	%	55.5	55.3		55.1	55.4	56.3	57.5														
Коефициент на заетост (15+)	%	52.7	52.3		52.6	52.7	53.7	55.4														
Заетост (СНС)	растеж, %	-2.3	0.2		1.2	1.6	1.3	1.2														
Безработица (НРС) (15+)	%	5.1	5.3		4.5	4.9	4.6	3.7														
Безработица (АЗ)	%	7.4	5.5	4.5	4.8	4.9	4.4	4.2	4.5	4.8	4.9	4.9	4.7	4.6	4.5	4.2	4.2	4.3	4.2	4.3	4.4	4.7
Номинална работна заплата	растеж, %	9.7	12.3		12.2	9.8	13.4	14.7		14.2	8.6	8.7	12.0	14.9	11.6	13.6	14.2	14.0	15.8			
Реална работна заплата ³	растеж, %	8.4	9.2		5.8	0.8	0.0	-0.4		7.1	0.8	0.2	1.4	2.5	-1.6	-1.0	-0.6	-0.9	0.2			
Производителност на труда (БВП на зает)	растеж, %	-1.7	7.4		8.9	2.7	2.6	1.7														
Реални разходи на единица труд (БВП)	растеж, %	4.5	-3.3		-4.5	-3.2	0.8	1.4														
Номинални разходи на единица труд (БВП)	растеж, %	9.0	3.6		2.3	10.3	17.9	16.1														
—ИНФЛАЦИЯ																						
Индекс на потребителските цени	растеж, %	1.7	3.3	15.3	7.0	10.5	15.6	17.9	17.1	7.8	9.2	10.0	12.4	14.4	15.6	16.9	17.3	17.7	18.7	17.6	16.9	16.9
Хармонизиран индекс на потребителските цени	растеж, %	1.2	2.8	13.0	6.0	8.9	13.4	15.2	14.5	6.6	7.7	8.4	10.5	12.1	13.4	14.8	14.9	15.0	15.6	14.8	14.3	14.3
Цени на производител на вътрешния пазар	растеж, %	-0.2	14.9		33.1	42.5	48.9	67.4		38.6	42.0	40.5	45.2	49.8	47.7	49.3	56.0	68.2	78.1	55.4	25.3	
Цени на производител на международния пазар	растеж, %	-4.5	16.0		21.7	20.3	26.5	22.5		18.7	18.5	19.8	22.7	25.8	24.0	29.6	22.2	22.4	23.0	19.6	14.2	
—КОНСОЛИДИРАНА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА (с натрупване)																						
Приходи и помощи	млн. лв.	44 318	52 369		52 369	12 384	28 248	44 997		52 340	4 321	8 009	12 383	17 789	22 849	28 247	33 834	39 305	44 998	50 240	56 466	
Общо разходи	млн. лв.	47 851	56 253		56 253	12 089	27 072	44 011		56 250	3 384	7 296	12 085	16 907	22 244	27 068	32 315	37 603	44 008	50 235	56 864	
Вноса в бюджета на ЕС	млн. лв.	1 295	1 681		1 681	402	813	1 237		1 681	133	296	402	535	672	813	952	1 094	1 237	1 355	1 678	
Касов дефицит (-) / излишък (+)	млн. лв.	-3 533	-3 885		-3 885	295	1 176	986		-3 910	937	713	298	883	605	1 180	1 519	1 701	989	5	-398	
	% от БВП	-2.9	-2.8		-2.8	0.2	0.7	0.6		-2.9	0.6	0.4	0.2	0.5	0.4	0.7	0.9	1.1	0.6	0.0	-0.2	
Държавен и държавногарантиран дълг	млн. лв.	29 248	33 157		33 157	31 672	32 121	36 558		33 157	33 159	33 154	31 672	32 152	32 374	32 121	31 821	31 804	36 558	37 027	36 952	
	% от БВП	24.3	25.0		25.0	19.6	19.9	22.6		25.0	20.5	20.5	19.6	19.9	20.0	19.9	19.7	19.7	22.6	22.9	22.8	
Фискален резерв	млн. лв.	8 645	10 750		10 750	7 459	9 498	13 175		10 750	11 064	9 909	7 459	9 444	9 366	9 498	9 834	9 134	13 175	12 938	12 824	
	% от БВП	7.2	8.1		8.1	4.6	5.9	8.1		8.1	6.8	6.1	4.6	5.8	5.8	5.9	6.1	5.6	8.1	8.0	7.9	

